

دین و زندگی (۲)

با توجه به آیات و احادیث پاسخ دهید.

با توجه به آیه شریفه «وَمَا كُنْتُمْ تَتْلُوا مِنْ قَبْلِهِ مِنْ كِتَابٍ وَلَا تَخُطُّهُ بِيَمِينِكُمْ إِذَا لَارْتَابَ الْمُبْطِلُونَ» کدام

ویژگی‌های پیامبر اسلام (ص) سبب نفی هرگونه شک و تردید به قرآن کریم شد؟ (۵/۵ نمره)

مشاوره در سؤالات آیات و احادیث سه نکته حائز اهمیت است: ۱- مفهوم آیه یا حدیث رو بلد باشید ۲- گروه هدف آن را بشناسید ۳- ارتباط آیه و یا حدیث با متن کتاب را یاد بگیرید؛ البته بهترین کار برای پاسخ دادن به این سؤالات کلیدگذاری کلمات در متن عربی و فارسی آیات و احادیث است.

راهنمای تصحیح

پاسخ خیلی تشریحی

درس‌نخواندن و ننوشتن پیامبر (ص) (امی بودن پیامبر (ص)) (۵/۵) (درس ۳ - صفحه ۴۳)

با توجه به ترجمه آیه ۴۸ سوره عنکبوت: «و پیش از آن هیچ نوشته‌ای را نمی‌خواندی و با دست خود، آن را نمی‌نوشتی که در آن صورت، اهل باطل به شک می‌افتادند.» امی بودن پیامبر (ص) (بلدنبودن خواندن و نوشتن) سبب شد که مخالفان قرآن نتوانند بگویند پیامبر (ص) قرآن را از خودش نوشته است یا قرآن کتابی الهی نیست.

به دو صورت می‌شد به قرآن شک و شبهه وارد شود:

۱- قرآن غیرالهی باشد و بتوان سوره‌ای مانند آن آورد.

۲- پیامبر (ص) خواندن و نوشتن بلد بودند تا قرآن را از او و نه از خداوند بدانند.

درس‌Box

نکته

ابیات زیر بیانگر امی بودن پیامبر بوده و با آیه صورت سؤال ارتباط دارد:

ستاره‌ای بدرخشید و ماه مجلس شد دل رمیده ما را انیس و مونس شد

نگار من که به مکتب نرفت و خط ننوشت به غمزه مسئله‌آموز صد مدرس شد

درس‌نخواندن و امی بودن خاتم‌الانبیاء (ص) دلیلی بر اثبات کدام ویژگی معجزه ایشان است؟ (۵/۵ نمره)

پاسخ: الهی بودن قرآن کریم



آیه شریفه «أَلَمْ تَرَ إِلَى الَّذِينَ يَزْعُمُونَ أَنَّهُمْ آمَنُوا بِمَا أُنْزِلَ إِلَيْكَ ... يُرِيدُ الشَّيْطَانُ أَنْ يُضِلَّهُمْ ضَلَالًا بَعِيدًا» به کدام علت ضرورت تشکیل حکومت اسلامی اشاره دارد؟ (۵/۴ - نمره)

راهنمای تصحیح

پاسخ خیلی تشریحی

ضرورت پذیرش ولایت الهی و نفی حاکمیت طاغوت (۵/۴) (درس ۴ - صفحه ۵۱)

ولی و سرپرست حقیقی انسان‌ها خداست و به همین جهت، فرمانبرداری و اطاعت از دستورهای او و کسانی که خودش معین کرده، ضروری و واجب است. اجرای هر قانون و پیروی از هر کس، هنگامی صحیح است که به گونه‌ای به قانون الهی و فرمان او بازگردد. کسانی که به مردم فرمان می‌دهند و قانون‌گذاری می‌کنند، در حالی که فرمان و قانونشان برگرفته از فرمان الهی نیست، «طاغوت» نامیده می‌شوند. پذیرش حکومت «طاغوت» و انجام دستورهای وی بر مسلمانان حرام است. بنابراین، لازم است در جامعه، حکومتی وجود داشته باشد که «طاغوتی» نباشد؛ یعنی مورد پذیرش خداوند باشد و دستورات الهی را که در قرآن و روایات آمده است، به اجرا درآورد.

دلایل ضرورت تشکیل حکومت اسلامی:

الف) ضرورت اجرای احکام اجتماعی اسلام:

(۱) اسلام یک دین کاملاً اجتماعی است ← در نتیجه به برخی احکام فردی همچون عبادت، جنبه اجتماعی نیز داده و برخی را حتی برتر از جنبه فردی دیده است مثل برتری نماز جماعت به نماز فرادی.
(۲) اصولاً چون یکی از هدف‌های ارسال پیامبران برپایی جامعه‌ای بر پایه عدل بود تا روابط مردمی و زندگی اجتماعی براساس قوانین عادلانه باشد؛ بنابراین این هدف بزرگ بدون وجود یک نظام حکومتی سالم میسر نبود.
علت: قرآن کریم احکام اجتماعی متعددی دارد؛ مانند خمس، زکات، حقوق و مسئولیت‌های خانواده و جامعه، امر به معروف، نهی از منکر، مبارزه با ظلم و جهاد با تجاوزگران و ستمکاران. روشن است که اجرای این قوانین، بدون تشکیل حکومت امکان‌پذیر نیست.

آیه مرتبط: «لَقَدْ أَرْسَلْنَا رُسُلَنَا بِالْبَيِّنَاتِ وَأَنْزَلْنَا مَعَهُمُ الْكِتَابَ وَالْمِيزَانَ لِيَقُومَ النَّاسُ بِالْقِسْطِ»

«به راستی که پیامبرانمان را همراه با دلایل روشن فرستادیم و همراه آنان کتاب آسمانی و میزان نازل کردیم تا مردم به اقامه عدل و داد برخیزند.»

پیام آیه:

(۱) ارسال پیامبران: علت ← برپایی عدل و داد توسط مردم: معلول و ثمره آن
(۲) ابزار فرستاده خداوند دلایل روشن و کتاب آسمانی و میزان (عدالت) است.
(۳) این آیه بیانگر ضرورت اجرای احکام اجتماعی اسلام از دلایل ضرورت تشکیل حکومت اسلامی است.

ب) ضرورت پذیرش ولایت الهی و نفی حاکمیت طاغوت:

(۱) ولی و سرپرست حقیقی انسان‌ها خداست ← بنابراین فرمانبرداری و اطاعت از دستورهای او و کسانی که خودش معین کرده، ضروری و واجب است.
(۲) اجرای هر قانون و پیروی از هر کس، هنگامی صحیح است که به گونه‌ای به قانون الهی و فرمان او بازگردد.
(۳) طاغوت: کسانی که به مردم فرمان می‌دهند و قانون‌گذاری می‌کنند، در حالی که فرمان و قانونشان برگرفته از فرمان الهی نیست، «طاغوت» نامیده می‌شوند.
آیه مرتبط:

«أَلَمْ تَرَ إِلَى الَّذِينَ يَزْعُمُونَ أَنَّهُمْ آمَنُوا بِمَا أُنْزِلَ إِلَيْكَ وَ مَا أُنْزِلَ مِنْ قَبْلِكَ يُرِيدُونَ أَنْ يَتَحَاكَمُوا إِلَى الطَّاغُوتِ وَقَدْ أُمِرُوا أَنْ يَكْفُرُوا بِهِ وَ يُرِيدُ الشَّيْطَانُ أَنْ يُضِلَّهُمْ ضَلَالًا بَعِيدًا»

«آیا ندیده‌ای کسانی که گمان می‌کنند به آن چه بر تو نازل شده و به آن چه پیش از تو نازل شده ایمان دارند، اما می‌خواهند داوری به نزد طاغوت برند، حال آن که به آنان دستور داده شده که به آن کفر بورزند و شیطان می‌خواهد آنان را به گمراهی دور و درازی بکشانند.»

پیام آیه:

(۱) کسانی که گمان به ایمان دارند، داوری را نزد طاغوت می‌برند.
(۲) خداوند به مؤمنان دستور داده است که به طاغوت کفر بورزند.
(۳) عاقبت مراجعه به طاغوت ← گمراهی دور و دراز انسان توسط شیطان



امام خمینی (ره) نیز با سخنان خود: ۱- «... ما موظفیم آثار شرک را از جامعه مسلمانان و از حیات آنان دور کنیم...»، اشاره به ضرورت پذیرش ولایت الهی و نفی حاکمیت طاغوت دارد.

۲- «مذهب اسلام هم‌زمان با این‌که به انسان می‌گوید خدا را عبادت کن و چگونه عبادت کن، به او می‌گوید چگونه زندگی کن و روابط خود را با سایر انسان‌ها چگونه باید تنظیم کنی»، اشاره به ضرورت اجرای احکام اجتماعی اسلام دارد.

په‌جور دیگه کدام گزینه بیانگر دلایل «ضرورت تشکیل حکومت اسلامی» است؟

- الف) ﴿يَتَحَاكَمُوا إِلَى الطَّاغُوتِ وَقَدْ أُمِرُوا أَنْ يَكْفُرُوا﴾ - ﴿لَقَدْ أَرْسَلْنَا رُسُلَنَا﴾
 ب) ﴿يَتَحَاكَمُوا إِلَى الطَّاغُوتِ وَقَدْ أُمِرُوا أَنْ يَكْفُرُوا﴾ - ﴿لَيَقُومَنَّ النَّاسُ بِالْقِسْطِ﴾
 ج) ﴿يَتَحَاكَمُوا إِلَى الطَّاغُوتِ وَقَدْ أُمِرُوا أَنْ يَكْفُرُوا﴾ - ﴿أَنْزَلْنَا مَعَهُمُ الْكِتَابَ وَالْمِيزَانَ﴾
 پاسخ: گزینه «ب»



قرآن کریم در آیه ۲۵ سوره حدید و آیه ۶۰ سوره نساء علاوه بر اشاره به دلایل «ضرورت تشکیل حکومت اسلامی» دستورات و هشدارهایی را می‌دهد که عبارت‌اند از:

هشدارها	دستورات
۱) داوری‌بردن نزد طاغوت (آیه ۶۰ سوره نساء)	۱) کفرورزیدن به طاغوت (آیه ۶۰ سوره نساء)
۲) به گمراهی کشاندن انسان توسط شیطان (آیه ۶۰ سوره نساء)	۲) اقامه عدل و داد (آیه ۲۵ سوره حدید)
۳) ارسال پیامبر همراه کتاب و میزان و با دلایل روشن (آیه ۲۵ سوره حدید)	

۳ با دقت در حدیث «إِنِّي تَارِكٌ فِيكُمْ الثَّقَلَيْنِ كِتَابَ اللَّهِ وَ..... أَهْلَ بَيْتِي مَا إِنَّ..... بَيْنَهُمَا لَنْ تَضِلُّوا أَبَدًا وَ

إِنَّهُمَا لَنْ يَفْتَرِقَا حَتَّى يَرِدَا عَلَيَّ الْحَوْضَ» پاسخ دهید: (۱ نمره)

الف) حدیث را کامل کنید.

ب) با توجه به متن حدیث، در چه صورتی مسلمانان به گمراهی ابدی دچار نمی‌شوند؟

مشاوره یکی از سؤالات

پرتکرار آیات و احادیث در پایه یازدهم مربوط به آیات و احادیثی هست که در کتاب مشخص شده که حفظ کنید. برای این کار بهترین کار حفظ کردن کلمات به صورت جفت جفت است؛ یعنی مثلاً اگر توی حدیث ثقلین کلمه کتاب الله و عترتی رو با هم نشانه‌گذاری کنید و برای پاسخ دادن (تکمیل آیه یا حدیث) هر کدام از این دو کلمه را دیدید به راحتی کلمه جفت آن را بنویسید.

راهنمای تصحیح «الف عترتی (۰/۲۵) تَمَسَّكْتُمْ (۰/۲۵)»

ب) در صورت پیروی از (تمسک به) قرآن و اهل بیت (ع) (۰/۵) (درس ۵ - صفحه ۶۷)

با توجه به ترجمه حدیث ثقلین: «من در میان شما دو چیز گران‌بها می‌گذارم: کتاب خدا و عترتم، اهل بیتم را. ✓ پاسخ خیلی تشریحی»

اگر به این دو تمسک جوید هرگز گمراه نمی‌شوید و این دو هیچ‌گاه از هم جدا نمی‌شوند تا این‌که کنار حوض کوثر بر من وارد شوند.» در صورت تمسک به قرآن و اهل بیت (ع) انسان دچار گمراهی ابدی نخواهد شد.

نکات مربوط به حدیث ثقلین:

- ۱- پیامبر (ص) این حدیث را به طور مکرر، از جمله در روزهای آخر عمر خود می‌فرمود.
- ۲- قرآن و اهل بیت (ع) دو یادگار جدایی‌ناپذیر پیامبر (ص) هستند.
- ۳- همان‌طور که قرآن همیشگی و جاودانه است، وجود معصوم نیز در کنار آن همیشگی می‌باشد.
- ۴- در صورتی مسلمانان گمراه نمی‌شوند که به قرآن و اهل بیت (ع) به صورت هم‌زمان تمسک جویند.
- ۵- برای هدایت و سعادت اخروی، نمی‌توان فقط از یکی از دو یادگار پیامبر (ص) پیروی کرد.

درس Box

نکته! حدیث ثقلین به این مورد تأکید دارد که هدایت و سعادت اخروی از مسیر هر دو یادگار پیامبر (ص) می‌گذرد و با تمسک به یکی از آن‌ها این امر میسر نخواهد شد.

یه‌چور دیگه! حدیث گران‌بهای نبوی ثقلین را ترجمه کنید، این سخن در چه زمانی گفته شد؟

پاسخ: من در میان شما دو چیز گران‌بها می‌گذارم: کتاب خدا و عترتم، اهل بیت را. اگر به این دو تمسک جوید هرگز گمراه نمی‌شوید و این دو هیچ‌گاه از هم جدا نمی‌شوند تا این‌که کنار حوض کوثر بر من وارد شوند - در روزهای پایانی عمر پیامبر (ص).

۴

براساس آیه شریفه ﴿لَقَدْ كَانَ لَكُمْ فِي رَسُولِ اللَّهِ أُسْوَةٌ حَسَنَةٌ لِّمَن كَانَ يَرْجُوا اللَّهَ...﴾ پیامبر اکرم (ص) برای چه

کسی سرمشق نیکویی است؟ (۵/۰ نمره)

مشاوره یک موردی که در یک سری از آیات می بینید بحث گروه هدف یا اتفاقی (عاقبت، نتیجه، بازتابی) که برای یک گروه هدف می افتد، است. حتماً در هر درس کنار آیات با این شرایط، گروه هدف و عاقبتی که در انتظار آن هست را یادداشت کنید.

راهنمای تصحیح

پاسخ خیلی تشریحی

کسی که به خداوند و روز رستاخیز امید دارد (۲۵/۰) و خدا را بسیار یاد می کند. (۲۵/۰) (درس ۶ - صفحه ۷۵) اگر به ترجمه آیه ۲۱ سوره احزاب دقت کنید: «قطعاً برای شما در رسول خدا سرمشق نیکویی است برای کسی که به خداوند و روز رستاخیز امید دارد و خدا را بسیار یاد می کند.» رسول خدا (ص) برای کسانی که ۱- به خداوند و روز قیامت امید دارند ۲- خدا را بسیار یاد می کنند، سرمشق (الگو) نیکویی است.

سیره رهبری حکومت اسلامی ۱۰ ساله پیامبر اکرم (ص) سبب شد تا ایشان از سوی خداوند در تمام زمینه های فردی و اجتماعی، از جمله جایگاه رهبری الگو و اسوه مؤمنان معرفی می شوند.

نکته

براساس آیات قرآنی کسی که به خدا و روز قیامت امید دارد و خدا را بسیار یاد می کند، شایسته است چه کسی را به عنوان الگو و سرمشق خود قرار دهد؟
پاسخ: پیامبر اکرم (ص)

په جور دیگه

* درستی و نادرستی عبارات زیر را مشخص کنید.

انسان برخلاف سایر موجودات نیازهایی دارد که منحصر به نیازهای طبیعی و غریزی او نیست. (۵/۰ نمره)



مشاوره در سؤالات درست و نادرست حتماً تا آخر جمله را بخوانید و به فعل جمله دقت کنید، گاهی یک فعل می‌تواند جمله‌ای درست را نادرست کرده یا بالعکس.

راهنمای تصحیح >> درست (۵/۰) (درس ۱ - صفحه ۱۳)

پاسخ خیلی تشریحی ✓

انسان همچون سایر موجودات زنده، یک دسته نیازهای طبیعی و غریزی دارد اما برخلاف سایر موجودات زنده، انسان نیازهایی دارد که منحصر به نیازهای طبیعی و غریزی او نیست؛ زمانی که انسان، از سطح زندگی روزمره فراتر رود و در افق بالاتری بیندیشد، خود را با نیازهای مهم‌تری نیز روبه‌رو می‌بیند؛ نیازهایی که برآمده از سرمایه‌های ویژه‌ای است که خداوند به او عطا کرده است.

پاسخ صحیح به این نیازها است که سعادت انسان را تضمین می‌کند.



نکته

په‌چور دیگه نیازها و سؤالاتی که پاسخ به آن‌ها سعادت انسان را تضمین می‌کند، برگرفته از نیازهای طبیعی و غریزی است.

پاسخ: نادرست

ویژگی‌های اصل آفرینش انسان‌ها سبب می‌شود که آن‌ها برای رسیدن به هدف مشترک خلقتشان نیازمند یک



برنامه کلی باشند. (۵/۰ نمره)

راهنمای تصحیح « درست (۵/۰) (درس ۲ - صفحه ۲۴)

پاسخ خیلی تشریحی ✓

وقتی از فطرت انسان سخن می‌گوییم، منظور آفرینش خاص انسان و ویژگی‌هایی است که خداوند در اصل آفرینش وی قرار داده است و انسان‌ها با این ویژگی‌های خاص شناخته می‌شوند. از ابتدای آفرینش انسان تاکنون، اقوام مختلفی روی زمین زندگی کرده‌اند؛ این افراد با این‌که در برخی خصوصیات، مانند نژاد، زبان، و آداب و رسوم با یکدیگر تفاوت‌هایی دارند، ولی همگان ویژگی‌های فطری مشترکی دارند؛ به سبب این ویژگی‌های مشترک (فطرت)، خداوند یک برنامه کلی به انسان‌ها ارزانی داشته، تا آنان را به هدف مشترکی که در خلقتشان قرار داده است، برساند.

این‌که انسان‌ها فطرتی مشترک دارند، خود علتی برای نیاز مشترک انسان‌ها به برنامه‌ای برای رسیدن به هدف مشترک خلقتشان است؛ بنابراین خداوند برنامه اسلام را به انسان‌ها عطا کرد تا این هدف محقق گردد.



حواست باشد که این برنامه، اسلام نام دارد که معنای تسلیم‌بودن در برابر خداوند است.



اولین و معتبرترین مرجع علمی و معلم وحی حضرت علی (ع) بود. (۵/۵ نمره)

۷

راهنمای تصحیح « نادرست (۵/۵) (درس ۴ - صفحه ۴۹)

پاسخ خیلی تشریحی ✓

پیامبر اکرم (ص)، علاوه بر رساندن وحی به مردم، وظیفه تعلیم و تبیین آیات قرآن کریم را نیز برعهده داشت تا مردم بتوانند به معارف بلند این کتاب آسمانی دست یابند و جزئیات احکام و قوانین را بفهمند و شیوه عمل کردن به آن را بیاموزند. از این رو، گفتار و رفتار پیامبر اولین و معتبرترین مرجع علمی برای فهم عمیق آیات الهی است و مسلمانان با مراجعه به گفتار و رفتار آن حضرت، به معنای واقعی بسیاری از معارف قرآن پی می‌برند و شیوه انجام دستورات قرآن را می‌آموزند.

نکته

اولین حافظ و کاتب وحی ← حضرت علی (ع)
اولین و معتبرترین مرجع علمی وحی ← پیامبر اکرم (ص)

پیامبر اکرم (ص) به تعبیر دیگر اولین و بزرگ‌ترین معلم قرآن نیز هست. حواست باشه که!

نکته

نویسندگان قرآن ← کاتبان وحی
حافظان قرآن ← حافظان وحی

* ارتباط هر یک از مفاهیم زیر را کشف کنید.

با توجه به «مسئولیت‌های مهم پیامبر(ص)»، عبارت‌های سمت راست را به عبارت‌های مناسب در سمت چپ

ارتباط دهید. (در ستون سمت چپ یک مورد اضافی است.) (۱ نمره)

(الف) قرائت تمام آیات قرآن برای مردم	(۱) تعلیم و تبیین تعالیم قرآن
(ب) بهره‌مندی انسان‌ها از این نوع هدایت براساس درجهٔ ایمان و عمل	(۲) ولایت ظاهری
(ج) پی‌ریزی حکومت بر مبنای قوانین اسلام	(۳) دریافت و ابلاغ وحی
(د) دستیابی مردم به معارف بلند کتاب آسمانی قرآن	(۴) تعیین سرنوشت حکومت اسلامی پس از پیامبر (ص)
	(۵) ولایت معنوی

مشاوره سؤالات جورکردنی

(کشف ارتباط) از سه منبع:

۱- تیرهای مهم ۲-

زیرموضوع‌های یک مبحث مثل

همین مسئولیت‌های پیامبر ۳-

از قوانین کلی مانند حکم کلی

یک موضوع، طرح می‌گردد.

(البته یادت باشه اگر بفوان سفت

بگیرن از آیه‌ها میدن)

راهنمای تصحیح

الف) ۳ یا دریافت و ابلاغ وحی (۰/۲۵)

ب) ۵ یا ولایت معنوی (۰/۲۵)

ج) ۲ یا ولایت ظاهری (۰/۲۵)

د) ۱ یا تعلیم و تبیین تعالیم قرآن (درس ۴ - صفحه‌های ۴۹ تا ۵۳)

الف) پیامبر اکرم (ص) آیات قرآن کریم را به طور کامل از فرشتهٔ وحی دریافت (دریافت وحی) و بدون ذره‌ای کم یا زیاد به مردم می‌رساند (ابلاغ وحی)، پیامبر (ص) این مسئولیت را به طور کامل انجام داد و تمام آیات قرآن را برای مردم قرائت کرد.

ب) مردم براساس درجهٔ ایمان و عمل خود از هدایت معنوی رسول خدا (ص) بهره‌مند می‌شوند.
ج) مسئولیت دیگر پیامبر (ص) در رهبری جامعه، ولایت بر جامعه (ولایت ظاهری) است. این ولایت به معنای سرپرستی و رهبری است. ایشان به محض اینکه مردم مدینه اسلام را پذیرفتند، به این شهر هجرت کرد و به کمک مردم آن شهر (انصار) و کسانی که از مکه آمده بودند (مهاجران)، حکومتی را که به مبنای قوانین اسلام اداره می‌شود پی‌ریزی نمود.

د) پیامبر اکرم (ص)، علاوه بر رساندن وحی به مردم، وظیفهٔ تعلیم و تبیین آیات قرآن کریم را نیز برعهده داشت تا مردم بتوانند به معارف بلند این کتاب آسمانی دست یابند و جزئیات احکام و قوانین را بفهمند و شیوهٔ عمل کردن به آن را بیاموزند.

پاسخ‌دهی تشریحی

* گزینه صحیح را انتخاب کنید.

۹ کدام گزینه بیانگر تلاش پیامبر اکرم (ص) برای مبارزه با فقر و محرومیت است؟ (۵/۵ نمره)

- الف) پیامبر اکرم (ص) برابری همه افراد را در برابر قانون اعلام کرد.
ب) پیامبر اکرم (ص) مردم را به کار و فعالیت تشویق می کرد.
ج) پیامبر اکرم (ص) از آن هایی که فقط عبادت می کردند حمایت می کرد.

راهنمای تصحیح «ب» (۵/۵) (درس ۶ - صفحه ۷۸)

پاسخ خیلی تشریحی ✓

رسول خدا (ص) هم با فقر مبارزه می کرد و به دنبال بنای جامعه ای آباد و دور از محرومیت بود و هم با کوچک شمردن فقیران و بینوایان به مخالفت برمی خاست. از این رو، مردم را به کار و فعالیت تشویق می کرد، از بیکاری بدش می آمد و کسانی را که فقط عبادت می کردند و کار نمی کردند، مذمت می کرد. در عین حال، به فقیران بسیار احترام می گذاشت و اجازه نمی داد که به خاطر فقر مورد بی توجهی قرار گیرند و فراموش شوند. برخی از آن ها دوست صمیمی ایشان به شمار می رفتند. ثروت را ملاک برتری نمی شمرد. به آسانی با فقیرترین و محروم ترین مردم می نشست و صمیمانه با آن ها گفت و گو می کرد. آنان نیز رسول خدا (ص) را همدل و همراه خود می یافتند.

کدام یک از گزینه های زیر بیانگر تلاش پیامبر اکرم (ص) برای برقراری عدالت و برابری است؟ (۵/۵) (نوبت دوم خرداد ۱۴۰۴)

- الف) به بازگو کردن عیب دیگران نزد خود تمایلی نداشت.
ب) در برابر نادیده گرفته شدن حقوق افراد می ایستاد و کوتاه نمی آمد.
ج) مردم را به کار و فعالیت تشویق می کرد و از بیکاری بدش می آمد.

پاسخ: گزینه «ب» (۵/۵)

نهایی

همه گزینه‌های زیر بیانگر وظایف پیروان پیامبران گذشته است به جز: (۵/۰ نمره)

۱۰

- الف) ایمان به بشارت پیامبران بعدی
ب) تعامل پیروان ادیان در کنار یکدیگر
ج) پیروی از دستور خداوند و پیامبر قبلی

راهنمای تصحیح «ب» (۵/۰) (درس ۲ - صفحه ۳۱)

پاسخ خیلی تشریحی ✓

هر پیامبری که می‌آمد به آمدن پیامبر بعدی بشارت می‌داد و بر پیروی از او تأکید می‌کرد. بنابراین، وجود دو یا چند دین در یک زمان، نشانگر این است که پیروان پیامبر قبلی به آخرین پیامبر ایمان نیاورده‌اند و این کار به معنای سرپیچی از فرمان خدا و عدم پیروی از دستورات پیامبران گذشته است. علاوه بر این، امروزه به جز قرآن کریم هیچ کتاب آسمانی دیگری وجود ندارد که بتوان گفت محتوای آن به طور کامل از جانب خداست و انسان‌ها آن را کم و زیاد نکرده‌اند و با اطمینان خاطر بتوان از آن پیروی کرد. بنابراین، تنها دینی که می‌تواند مردم را به رستگاری دنیا و آخرت برساند اسلام است.

بررسی گزینه‌ها:

الف) ایمان به بشارت پیامبران بعدی جزء وظایف پیروان پیامبران قبلی بوده که به آن تأکید نیز شده است.
ب) پاسخ درست این سؤال بود؛ چراکه وجود دو یا چند دین در یک زمان نشان‌دهنده سرپیچی از فرمان خدا و عدم پیروی از دستورات پیامبران گذشته است، در حالی که از وظایف پیروان پیامبران گذشته ایمان به پیامبر بعدی است.

ج) این گزینه نیز از وظایف پیروان پیامبران گذشته است.

بعد از حضرت محمد (ص) دیگر پیامبری نداریم. بنابراین اگر در سؤالی دیدید که درباره وظایف پیروان پیامبر اسلام (ص) اشاره به ایمان به پیامبر بعدی می‌کند، این پاسخ غلط خواهد بود.

نکته

۱۱

کدام شخص نمی‌تواند پاسخ صحیح سؤال‌های اساسی و برتر را بدهد؟ (۵/۵ نمره)

- الف) شخصی که آگاهی کامل از انسان و جایگاه او در نظام هستی داشته باشد.
 ب) شخصی که سرنوشت انسان پس از مرگ و عاقبت او را کامل بداند.
 ج) شخصی که آگاهی کامل از ابعاد روحی و جسمی انسان داشته باشد و بتواند جداگانه برای هر کدام برنامه‌ریزی کند.

راهنمای تصحیح «ج» (۵/۵) (درس ۱ - صفحه ۱۴ و ۱۵)

پاسخ خیلی تشریحی ✓

با توجه به دو ویژگی پاسخ نیازها و سؤال‌های اساسی یعنی: ۱- کاملاً درست و قابل اعتماد بودن ۲- همه‌جانبه بودن؛ کسی می‌تواند پاسخ صحیح به این سؤال‌ها را بدهد که: ۱- آگاهی کاملی از خلقت انسان، جایگاه او در نظام هستی، ابعاد دقیق و ظریف روحی و جسمی و نیز فردی و اجتماعی او داشته باشد ۲- همچنین بداند که انسان‌ها، پس از مرگ، چه سرنوشتی دارند و دقیقاً چه عاقبتی در انتظار آن‌هاست.

* اصطلاحات زیر را تعریف کنید.

شیعه: (۵/۰ نمره)

۱۲

راهنمای تصحیح « شیعه، مسلمانی است که به فرمان خدا و پیامبر (ص) (۵/۰)، امیرالمؤمنین علی (ع) را جانشین پیامبر می‌داند و

از او پیروی می‌کند. (۵/۰) (درس ۶ - صفحه ۸۰)

رسول خدا (ص) در سخنان خود از کلمه «شیعه» که ترجمه آن «پیرو» می‌شود، استفاده کرده و پیروی از امام علی (ع) را سبب رستگاری دانسته است.

نکته

نیازهای برتر: (۱ نمره)

۱۳

راهنمای تصحیح» زمانی که انسان، از سطح زندگی روزمره فراتر رود و در افق بالاتری بیندیشد (۵/۰)، خود را با نیازهای مهم‌تری نیز

روبه‌رو می‌بیند (۲۵/۰)؛ نیازهایی که برآمده از سرمایه‌های ویژه‌ای است که خداوند به او عطا کرده است. (۲۵/۰)

(درس ۱ - صفحه ۱۳)

* به سؤالات زیر پاسخ کوتاه دهید.

هرگاه پیامبری مبعوث می‌شد، برای اثبات پیامبری خود و ارتباط با خداوند چه می‌کرد؟ (۵/نمره)

۱۴

راهنمای تصحیح: کارهای خارق‌العاده‌ای انجام می‌داد (۲۵/۰) که هیچ‌کس بدون تأیید و اذن خداوند قادر به انجام آن‌ها نبود. (۲۵/۰)

(درس ۳ - صفحه ۳۷)

۱۵ براساس روایات متعدد، اسلام بر چند پایه استوار شده است و مهم‌ترین آن‌ها کدام است؟ (۵/۵ نمره)

راهنمای تصحیح: اسلام بر «پنج پایه» استوار است (۵/۲۵) که از میان آن‌ها «ولایت» مهم‌ترین پایه آن است. (درس ۴ - صفحه ۵۰)

پاسخ خیلی تشریحی ✓

براساس حدیث امام باقر:

بُنِيَ الْإِسْلَامُ عَلَى خَمْسٍ	اسلام بر پنج پایه استوار شده است
عَلَى الصَّلَاةِ وَالزَّكَاةِ	بر نماز و زکات
وَالصَّوْمِ وَالْحَجِّ وَالْوَلَايَةِ	و روزه و حج و ولایت
وَلَمْ يُنَادَ بِشَيْءٍ	و به چیز دیگری دعوت نشده
كَمَا نُوَدَّى بِالْوَلَايَةِ	آن‌گونه که به ولایت دعوت شده است.
	اسلام بر پنج پایه استوار است و از میان آن‌ها ولایت مهم‌ترین پایه می‌باشد.

مرحله ۳: آزمون نوبت اول | پایه یازدهم ریاضی و فیزیک و علوم تجربی

۱۶ احتیاج دائمی انسان به برنامه‌ای که بتواند سعادت او را تضمین کند، چه نتیجه‌ای در پی داشته است؟ (۵/۵ نمره)

راهنمای تصحیح « سبب شده که در طول تاریخ همواره شاهد ارائه برنامه‌های متفاوت و گاه متضاد از جانب مکاتب بشری باشیم.

(۵/۵) (درس ۱ - صفحه ۱۲)

۱۷

چه عاملی سبب شد تا دشمنان دین نتوانند آن را به راحتی کنار بگذارند؟ (۵/۰ نمره)

راهنمای تصحیح

پاسخ خیلی تشریحی ✓

استمرار و پیوستگی پیامبران در دعوت (۵/۰) (درس ۲ - صفحه ۲۵)

استمرار و پیوستگی در دعوت: لازمه ماندگاری یک پیام، تبلیغ دائمی و مستمر آن است. پیامبران الهی با ایمان استوار و تلاش بی‌مانند، در طول زمان‌های مختلف دین الهی را تبلیغ می‌کردند. آنان سختی‌ها را تحمل می‌کردند تا خداپرستی، عدالت‌طلبی و کرامت‌های اخلاقی میان انسان‌ها جاودان بماند و گسترش یابد و شرک، ظلم و رذائل اخلاقی از بین برود. این تداوم سبب شد تا تعالیم الهی جزء سبک زندگی و آداب و فرهنگ مردم شود و دشمنان دین نتوانند آن را به راحتی کنار بگذارند.

نکته

استمرار و پیوستگی در دعوت، یکی از علل فرستادن پیامبران متعدد است.

۱۸ قرآن کریم علاوه بر سخن در مورد امور معنوی، آخرت و رابطه انسان با خدا در مورد چه مسائلی سخن

می‌گوید؟ (۵/۵ نمره)

راهنمای تصحیح « زندگی مادی و دنیوی انسان (۵/۲۵)، مسئولیت‌های اجتماعی و رابطه وی با انسان‌های دیگر (۲۵/۰) (درس ۳ - صفحه ۴۱)

درس Box

اعجاز محتوایی قرآن کریم:

الف) انسجام درونی در عین نزول تدریجی:

- ۱) در قرآن برعکس آثار دانشمندان نیاز به اصلاح کتاب وجود ندارد.
- ۲) شش هزار آیه قرآن که در طول ۲۳ سال نازل شده است، نه تنها با هم تعارض و ناسازگاری ندارد، بلکه مانند اعضای بدن انسان با یکدیگر هماهنگ است.

آیه مرتبط:

﴿أَفَلَا يَتَذَكَّرُونَ الْقُرْآنَ وَ لَوْ كَانَ مِنْ عِنْدِ اللَّهِ لَوْجَدُوا فِيهِ اخْتِلَافًا كَثِيرًا﴾ «آیا در [معانی] قرآن نمی‌اندیشند؟ اگر از جانب غیر خدا بود، قطعاً در آن اختلاف بسیاری می‌یافتند.»

پیام آیه: ۱- خداوند در این آیه به این نکته تأکید دارد که اگر قرآن غیرالهی بود، قطعاً اختلافات و ناسازگاری‌های زیادی در آن وجود داشت.

۲- دلیل ناسازگاری در نوشته‌های غیرالهی، پختگی نویسنده در گذر زمان نسبت به نوشته‌های اولیه اوست.

ب) تأثیرناپذیری از عقاید دوران جاهلیت:

- ۱) قرآن از فرهنگ مردم حجاز تأثیر نپذیرفت.
- ۲) با آن فرهنگ خرافی و شرک‌آلود مبارزه کرد.
- ۳) به اصلاح جامعه پرداخت و از موضوعاتی مثل عدالت‌خواهی، علم دوستی، معنویت و حقوق برابر انسان‌ها سخن گفت.

ج) جامعیت و همه‌جانبه بودن:

- ۱) همه مسائل مهم و حیاتی برای هدایت انسان در آن آمده است.
 - ۲) علاوه بر سخن در مورد امور معنوی، آخرت و رابطه انسان با خدا، در مورد زندگی مادی و دنیوی انسان، مسئولیت‌های اجتماعی و رابطه وی با انسان‌های دیگر سخن گفته است.
 - ۳) قرآن برنامه‌ای مهم و همه‌جانبه در اختیار انسان قرار داده است.
- حدیث مرتبط:

امام باقر(ع): «خداوند آن‌چه را که اَمّت تا روز قیامت به آن احتیاج دارد، در کتابش [قرآن] آورده است.»

د) ذکر نکات علمی بی‌سابقه:

- ۱) اشاره به نکات علمی که در آن زمان بی‌سابقه بوده و بعدها توسط دانشمندان کشف شده است.
- ۲) اشاره به این نکات علمی نشان می‌دهد که قرآن فراتر از علم آن زمان سخن گفته و این امر از کسی ساخته است که به همه علوم آگاه باشد؛ یعنی خداوند متعال.

مثال حرکت زمین ← به ذلول تشبیه شده است ← اشاره به حرکت هموار و همراه با آرامش زمین دارد.

مثال انبساط جهان ← اشاره به وسعت‌بخشی آسمان ← ﴿وَالسَّمَاءَ بَنَيْنَاهَا بِأَيْدٍ وَإِنَّا لَمُوسِعُونَ﴾ «و آسمان را با قدرت خود برافراشیم و همواره آن را وسعت می‌بخشیم.»

منظور از هر آن‌چه مورد نیاز انسان است، نیازهایی است که به برنامه زندگی و هدایت انسان را دربردارد.



راهنمای تصحیح

پاسخ خیلی تشریحی ✓

مورد پذیرش خداوند باشد (۲۵/۰) و دستورات الهی را که در قرآن و روایات آمده است، به اجرا درآورد. (درس ۴- صفحه ۵۱) ولی و سرپرست حقیقی انسان‌ها خداست و به همین جهت، فرمانبرداری و اطاعت از دستورهای او و کسانی که خودش معین کرده، ضروری و واجب است. اجرای هر قانون و پیروی از هر کس، هنگامی صحیح است که به گونه‌ای به قانون الهی و فرمان او بازگردد.

کسانی که به مردم فرمان می‌دهند و قانون‌گذاری می‌کنند، در حالی که فرمان و قانونشان برگرفته از فرمان الهی نیست، «طاغوت» نامیده می‌شوند. پذیرش حکومت «طاغوت» و انجام دستورهای وی بر مسلمانان حرام است. بنابراین، لازم است در جامعه، حکومتی وجود داشته باشد که «طاغوتی» نباشد؛ یعنی مورد پذیرش خداوند باشد و دستورات الهی را که در قرآن و روایات آمده است، به اجرا درآورد.

راهنمای تصحیح» همه مسئولیت‌های پیامبر (ص) به‌جز دریافت و ابلاغ وحی یا تعلیم و تبیین دین (مرجعیت دینی) و ولایت

ظاهری (۵/۰) (درس ۵ - صفحه ۶۳)

در میان مسئولیت‌های سه‌گانه رسول خدا (ص)، مسئولیت اول یعنی دریافت و ابلاغ وحی با ختم نبوت پایان می‌پذیرد و کتاب قرآن آخرین کتاب آسمانی است اما دو مسئولیت دیگر یعنی تعلیم و تبیین دین (مرجعیت دینی) و ولایت و حکومت (ولایت ظاهری) پس از ایشان در قالب امامت به عهده امامان معصوم قرار گرفت.

درس Box

مرحله ۳: آزمون نوبت اول | پایه یازدهم ریاضی و فیزیک و علوم تجربی

۲۱ علت اعلام ولایت حضرت علی (ع) براساس واقعه نزول آیه ولایت چیست؟ (۵/۵ نمره)

راهنمای تصحیح « برای این که مردم با چشم ببینند و از زبان پیامبر (ص) بشنوند (۵/۲۵) تا امکان مخفی کردن ولایت ایشان نباشد.

(درس ۵ - صفحه ۶۵)

تقسیم عادلانه بیت‌المال توسط حضرت علی (ع) برای چه کسانی ناخوشایند بود؟ (۵/۰ نمره)

راهنمای تصحیح

عده‌ای که در دوره‌های قبل دریافت‌های ویژه و کلان داشتند. (درس ۶ - صفحه ۸۲)

درس Box

امام علی (ع) از همان آغاز با الگو قرار دادن سیره و روش پیامبر (ص)، مبارزه با تبعیض و نابرابری و برقراری عدالت را سرلوحه کار خود قرار داد.

۲۳ چرا شیطان در هنگام وحی به پیامبر (ص) در حضور حضرت علی (ع) آوای اندوهگینی سر داد؟ (۵/۰ نمره)

راهنمای تصحیح « زیرا از پرستش خود ناامید شده است. (۵/۰) (درس ۶ - صفحه ۷۹) »

پاسخ خیلی تشریحی ✓ « هنگامی که وحی بر پیامبر (ص) فرود آمد، آوای اندوهگین شیطان را شنیدم. گفتم: ای پیامبر خدا، این فریاد اندوهناک چیست؟ پاسخ داد: این شیطان است که از پرستش خود ناامید شده است. بی‌گمان آن‌چه را من می‌شنوم تو هم می‌شنوی و آن‌چه را من می‌بینم تو هم می‌بینی، در این که تو پیامبر نیستی، بلکه وزیر هستی و تو هر آینه بر راه خیر می‌باشی. »

رضا دانش آموزی در پایه یازدهم تجربی است. روزی در مدرسه سر کلاس ریاضی اتفاقی جالب افتاد، مبحثی جدید تدریس شد و دبیر ریاضی رضا برای اطمینان خاطر از یادگیری بچه ها سوالاتی را مطرح کرد، اما در کمال تعجب کسی پاسخگوی او نبود. معلم بسیار اندوهگین شد و تقریباً سه مرتبه تدریس خود را تکرار کرد و هر مرتبه حرص و اندوه بیشتری در گفتار او نمایان می شد و تا همه دانش آموزان یاد نگرفتند دست از تلاش برنداشت. در این حین رضا به یاد کلاس درس دین و زندگی افتاد و آیه ۱۲۸ سوره توبه: «رنج شما برای او سخت و دشوار است و بر [هدایت] شما حریص (به شدت علاقه مند) است» در ذهنش تداعی شد ...:

الف) این حادثه در کلاس درس رضا مشابه کدام سیره پیامبر اکرم (ص) در رهبری جامعه است؟ (۵/۵ نمره)

ب) این ویژگی پیامبر در رهبری چه واکنشی را از سران زمان خود در پی داشت؟ (۲ مورد) (۵/۵ نمره)

راهنمای تصحیح

الف) سخت کوشی و دلسوزی در هدایت مردم (۵/۵)

ب) می گفتند او ساحر و جادوگر است، می گفتند دیوانه است، بر سر و رویش خاکستر می پاشیدند، طعنه و نیش

زبان به او می زدند. (۵/۵) (ذکر دو مورد کافی است، هر مورد ۲/۵) (درس ۶ - صفحه ۷۷)

پاسخ خیلی تشریحی

الف) متن مورد نظر اشاره به حریص و مشتاق هدایت بودن پیامبر (ص) دارد که نشان دهنده سخت کوشی و دلسوزی ایشان در هدایت مردم در سیره رهبری جامعه است؛ بر همین اساس سران قریش روزبه روز با ایشان دشمن تر می شدند و می گفتند او ساحر و جادوگر است، می گفتند او دیوانه است، بر سر و رویش خاکستر می پاشیدند، طعنه و نیش زبان به او می زدند.

سیره پیامبر (ص) در رهبری جامعه:

۱- تلاش برای برقراری عدالت و برابری:

- یکسانی همه در برابر قانون الهی و نبود تبعیض
- ایستادگی در برابر تعصبات قومی و قبیله ای
- مجازات متجاوزان به حقوق مردم

۲- محبت و مدارا با مردم:

- مردم پیامبر (ص) را پدر مهربان خود می دانستند و در سختی به ایشان پناه می بردند.
- پیامبر (ص) از عیب گویی بیزار بود و اجازه نمی داد عیب دیگران را جلوی چشم بازگو کنند.
- با مردم در تمام امور به جز امور گناه همکاری و همراهی می کرد.

۳- سخت کوشی و دلسوزی در هدایت مردم:

- علاقه مندی پیامبر (ص) در نجات مردم از گمراهی
- حتی در جنگ نیز برای حقیقت اسلام به مشرکان رحم می کرد.
- با وجود توهین ها با مهربانی و صبر و تحمل به هدایت مردم ادامه می داد

۴- مبارزه با فقر و محرومیت:

- مخالفت با کوچک شمردن فقرا
- مخالفت با بیکاری
- عدم برتری افراد ثروتمند

نکته

به تعبیر حضرت علی (ع): پیامبر (ص) در هدایت مردم مثل یک طبیب سیار بود.

* به سؤالات زیر پاسخ کامل دهید.

۲۵ اشاره به وسعت بخشی آسمان مربوط به کدامیک از جنبه‌های اعجاز محتوایی قرآن کریم است؟ آن جنبه را

توضیح دهید. (۱ نمره)

راهنمای تصحیح « ذکر نکات علمی بی سابقه (۰/۲۵) »

در جامعه‌ای که علم و دانش جایگاهی نداشت و خبری از رشته‌هایی مانند فیزیک، زیست‌شناسی، گیاه‌شناسی و ستاره‌شناسی نبود، (۰/۲۵) قرآن کریم به برخی نکات علمی اشاره می‌کند که در تمام دنیای آن روز بی سابقه بود و بعدها به مرور زمان توسط دانشمندان کشف گردید. (۰/۲۵) اشاره به این قبیل نکات علمی، گویای آن است که قرآن کریم بسیار فراتر از علم آن روز جامعه سخن گفته و ذکر این قبیل نکات علمی فقط از کسی ساخته است که آگاه به همه علوم باشد؛ یعنی خداوند متعال. (۰/۲۵) (درس ۳ - صفحه ۴۱)

تفاوت هدایت انسان‌ها با سایر موجودات ناشی از چه ویژگی‌هایی است؟ شرح دهید. (۱ نمره)

راهنمای تصحیح: توانایی تعقل و تفکر (۰/۲۵) و ویژگی دیگر قدرت اختیار و انتخاب (۰/۲۵)؛ انسان، ابتدا درباره هر کاری تفکر می‌کند، (۰/۲۵) اگر تشخیص داد که آن کار مفید است و او را به هدفش می‌رساند، آن را دوباره انتخاب می‌کند و انجام می‌دهد. (۰/۲۵) (درس ۱ - صفحه ۱۵)

نکته: خداوند هر دسته از مخلوقات را متناسب با ویژگی‌هایی که در وجودشان قرار داده است، هدایت می‌کند.

بطلان فرض «سکوت قرآن کریم و پیامبر اکرم (ص)» در رابطه با سرنوشت اسلام پس از رحلت پیامبر (ص) را

اثبات کنید. (۱ نمره)

راهنمای تصحیح

به دلیل این که قرآن کریم، هدایتگر مردم در همه امور زندگی است و ممکن نیست نسبت به این دو مسئولیت مهم که به شدت در سرنوشت جامعه اسلامی تأثیرگذار است بی تفاوت باشد. (۴/۲۵) همچنین پیامبر اکرم (ص) آگاه ترین مردم نسبت به اهمیت و جایگاه این مسئولیت هاست و نمی تواند از کنار چنین مسئله مهمی با سکوت و بی توجهی بگذرد. (۴/۲۵) در حقیقت، بی توجهی به این مسئله بزرگ، خود دلیلی بر نقص دین اسلام است؛ و این در حالی است که دین اسلام کامل ترین دین الهی است. (۴/۵) (درس ۵ - صفحه ۶۳)

درس Box

سه فرضیه در مورد تداوم مسئولیت های پیامبر (ص):

۱) قرآن، پیامبر (ص) و اسلام سکوت کرده اند: (باطل است)	قرآن، هدایتگر در همه امور زندگی است و ممکن نیست بی تفاوت باشد. پیامبر، آگاه ترین فرد به اهمیت مسئولیت های خود است و نمی تواند با بی توجهی بگذرد. اسلام، کامل ترین دین است و نمی تواند چنین نقصی داشته باشد.
۲) همانند مسئولیت های اول سایر مسئولیت های پیامبر (ص) پایان یافته است: (باطل است)	نیاز جامعه به حکومت و تعلیم تبیین دین، نه تنها از بین نرفت، بلکه افزایش یافت؛ به دلیل گسترش اسلام و پیدایش مسائل جدید اصولاً نیاز به حکومت و تعلیم تمام شدنی نیست. جامعه همواره نیازمند معلم و حاکمی است که بتواند راه رسول خدا (ص) را ادامه دهد و احکام اسلام را اجرا کند.
۳) امام از جانب خدا تعیین شده است. (منطقی و قابل قبول)	رسول خدا (ص) به فرمان خدا، با تعیین جانشین، به تداوم تعلیم و تبیین دین و حکومت پس از خود به شکل امامت فرمان داده است.

از آن جا که امام باید همه مسئولیت های پیامبر جز دریافت و ابلاغ وحی را تداوم بخشد، پس باید همان صفات و ویژگی ها از جمله عصمت را داشته باشد.

فقدان عصمت در هر یک از مسئولیت‌های سه‌گانه رسول خدا (ص) چه نتیجه‌ای دارد؟ شرح دهید. (۷/۵ نمره)

راهنمای تصحیح

- ۱- اگر پیامبری در دریافت وحی و رساندن آن به مردم معصوم نباشد، (۷/۲۵) دین الهی به درستی به مردم نمی‌رسد و امکان هدایت از مردم سلب می‌شود. (۷/۲۵)
- ۲- اگر پیامبری در تعلیم و تبیین دین و وحی الهی معصوم نباشد، (۷/۲۵) امکان انحراف در تعالیم الهی پیدا می‌شود و اعتماد مردم به دین از دست می‌رود. (۷/۲۵)
- ۳- اگر پیامبری در اجرای احکام الهی معصوم نباشد، (۷/۲۵) امکان دارد کارهایی که مخالف دستورهای خداست، انجام دهد و مردم نیز از او سرمشق بگیرند و مانند او عمل کنند و به گمراهی دچار شوند. (۷/۲۵) (درس ۴ - صفحه ۵۳)

۲۹ چگونه زمان ختم نبوت تشخیص داده می‌شود؟ با مثالی توضیح دهید. (۱/۵ نمره)

راهنمای تصحیح

از آن‌جا که خداوند پیامبران را می‌فرستد، و اوست که نیاز یا عدم نیاز به پیامبر را در هر زمان تشخیص می‌دهد، (۰/۲۵) تعیین زمان ختم نبوت نیز با خداست. (۰/۲۵) زیرا اوست که دقیقاً می‌داند عوامل ختم نبوت فراهم شده یا نه. (۰/۲۵) مثلاً یکی از عوامل بی‌نیازی از آمدن پیامبر جدید، حفظ کتاب آسمانی از تحریف و وجود آن در میان مردم است. (۰/۲۵) اما تشخیص این‌که در چه زمانی مردم به مرحله‌ای می‌رسند که می‌توانند کتاب آسمانی خود را حفظ کنند، در توانایی انسان نیست و فقط خداوند از چنین علمی برخوردار است. (۰/۵) (درس ۲ - صفحه ۲۸)